

Petr Parlář letos pomohl Přerovu

O tom, že veřejnost bývá citlivá na změny týkající se veřejné zeleně, se nedávno přesvědčili i v Přerově. Architektonická studie, která řešila úpravy tamního náměstí Svobody a jako nejlepší jí v soutěži o Cenu Petra Parláře dali svůj hlas odborníci, naopak příliš nepřesvědčila místní občany.

Soutěž letos už pátým rokem za sebou nabízí osloveným, především menším městům příležitost zdarma získat kvalitní architektonické studie na řešení jejich veřejných prostranství a budov. Stačí jen, aby město pořadatelé soutěže – Společnosti Petra Parláře – poslalo vhodné zadání. Pořadatel pak už sám vyzve architekty, aby si ze zasláných zadání vybrali sobě nejbližší a vypracovali na ně studii. Studie posoudí hodnotitelská rada tvořená předními českými architekty a vybere z nich ty nejlepší. Všechny studie – bez rozdílu umístění – jsou zdarma předány příslušným městům k dalšímu možnému využití.

Ve čtvrtém ročníku soutěže, jejíž výsledky byly vyhlášeny počátkem letošního roku, zvítězil Ing. arch. Zbyněk Ryška svou studií úprav přerovského náměstí Svobody. Snad proto, že náměstí je vně památkové zóny, jako jediné veřejné prostranství v Přerově dosud nemá vypracovanou podrobnější dokumentaci na rekonstrukci. Proto vedení města zadání na úpravu náměstí přihlásilo do soutěže. »V současné době tato lokalita ani nenabízí kvalitní městský prostor, což také chceme změnit,« uvedla městská architektka Ing. Olga Krčmová.

ZELEŇ, NEBO DLAŽBA?

Náměstí Svobody má své specifikum i v tom, že ačkoliv mělo být původně vydlážděno, kvůli nedostatku peněz tam nakonec vznikl park. Město v zadání doporučilo zachovat perspektivní jedince ve stávající zeleni a mj. tam umístit dětské hřiště a veřejná WC.

»Veřejná prostranství mají svoje rozdělení – přírodní park, městský park, zahrada, náměstí, ulice, nábřeží...«, konstatuje Ing. arch. Zbyněk Ryška. »V každém z těchto prostorů se pracuje se zelení jiným způsobem. V obyvacím pokoji máte květiny v květináči či ve váze. Tak ani na náměstí nepatří trávníky, ale stromy v dlažbě. Náměstí není park a také parkem nikdy nebude, ať už je na něm tráva, nebo není. Ve svém návrhu jen vracím místu jeho přirozené uspořádání. Ostatně polovina stromů v současném takzvaném parku je ve strašném stavu.« Autor vítězné studie nepovažuje za příliš šťastný ani požadavek na umístění pískoviště či přenosných veřejných záchodků. »To podle mého názoru do veřejného prostranství nepatří,« uvedl.

Proto navrhl park zrušit a ponechat jen obvodové stromořadí a několik výrazných solitérů zeleně. Podle studie by náměstí mělo být pokryto kamennou dlažbou, přičemž vozovky, chodníky i plochu náměstí autor studie postavil do jedné roviny. Vytvořil tak čistou jednolitou plochu, která náměstí sceluje. Do dlažby by se pak průběžně vkládaly

kamenné prvky zachycující významné události ve městě.

KAMENNÁ KRONIKA MĚSTA

Pojetí dlažby proměňující se v koláž – obraz a kronika města, městská architektka považuje za velmi zajímavé. Nicméně právě tato originalita řešení vedla k tomu, že studie je intenzivně diskutována a problematizována. »Veřejnost je totiž ve vztahu k zeleni konzervativní a změnu parkově upravené plochy na vydlážděné náměstí vnímá záporně. Proto

Do dlažby náměstí by se průběžně vkládaly kamenné prvky zachycující významné události ve městě.

Podle vítězné studie by park na náměstí Svobody měl být odstraněn, ponecháno by bylo pouze obvodové stromořadí a několik výrazných solitérů zeleně.

úprava náměstí zatím zůstává otevřenou záležitostí,« podotýká městská architektka.

Vítězná studie spolu s dalšími, které se zabývaly přerovským náměstím, už byla představena na výstavě v městském informačním centru. Ing. arch. Zbyněk Ryška měl možnost se svou prací osobně seznámit i zastupitelstvo. Držitel Ceny Petra Parláře za rok 2006 však soudí: »Jistě, architekt i představitel města musí s veřejností pracovat. Ale obvykle nelze podle toho navrhovat. Veřejné mínění totiž bývá manipulovatelné a často je také plně předsudků. Zastupitelé měst by si při soutěžích typu o Cenu Petra Parláře měli pokaždé předem rozmyslet, zda skutečně chtějí změnu – a tím na sebe převzít odpovědnost, že se do soutěže přihlásili a dostanou vítězný návrh, který by měl být realizován či by s ním alespoň mělo být dále pracováno.«

LETOŠNÍ ROK S NOVINKOU

Připomeňme, že do letošního, již 5. ročníku soutěže se přihlásilo celkem 27 měst. Novinkou je, že města, jejichž zadání vyhověla podmínkám soutěže, se v březnu mezi sebou utkala při jejich veřejné obhajobě. V tomto konkurzu nakonec uspěla města Děčín, Chýně, Jihlava, Kraslice, Litovel, Mladá Boleslav, Slavkov u Brna, Stříbro, Světlá nad Sázavou a Tišnov. Podle informací z poloviny června je mezi architekty dosud největší zájem

o zpracování námětů z Tišnova a Slavkova u Brna. Architektonické studie do soutěže však lze poslat až do 24. září. Nejlepší z nich budou známy počátkem příštího roku.

DOPORUČENÍ MĚSTŮM

Člen správní rady Společnosti Petra Parláře a člen hodnotitelské rady soutěže Ing. Tomáš Hradečný vzkazuje městům, která by se soutěže napříště rovněž ráda zúčastnila: »Soutěž nemůže suplovat městskou samo-správu v definici funkcí, které se mají v předmetném území či objektu uplatnit. Také doporučuji uvědomit si, že veřejný prostor a způsob jeho užívání je disciplínou, která vyžaduje dlouhodobou práci, na jejímž počátku je víze a z ní vycházející koncept. Takové víze a koncepty může soutěž městům nabídnout. Teprve po jejich přijetí lze řešit sofistikované úlohy jako dopravní generel, generel zeleně, regulační plány. Rozhodně však není možné víze a koncepty nahradit svěřací kazajkou územního plánu. Ten má být naopak co nejsvobodnější a definovat pouze základní skelet. Pokud si tyto souvislosti zástupci měst uvědomí, mohou získat v autorech studií partnery pro dlouhodobou spolupráci a zároveň kvalifikované oponenty pro další stavební záměry.«

IVAN RYŠAVÝ